

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเกา

สังคมไทยในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าพระสงฆ์มีความสำคัญสำหรับชุมชนแบบชนบทมาก พระสงฆ์จะเป็นผู้นำคนมาไปสู่ความเจริญได้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างวัดและชาวบ้านอยู่ในสภาพที่ดี ความสัมพันธ์แบบนี้มีลักษณะพิเศษ คือ พระเป็นผู้เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง ชาวบ้านมีความเคารพยำเกรง เชื่อฟังพระ เกิดจากความเคารพเชื่อถือนี้ เลื่อมใส ศรัทธา ไม่ได้เกิดจากความเกรงกลัวในอำนาจ การกระทำตามจึงเต็มไปด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถของตน ผลของงานที่สำเร็จนั้นได้ผลทั้งทางจิตใจของผู้ทำงานและของชุมชนด้วย นอกจากนี้พระสงฆ์ในชนบทยังจำเป็นสำหรับชาวบ้านมาก เพราะในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ ต้องนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีและยังเป็นที่พึ่งอย่างอันดีในด้านความประพฤติ นอกจากนี้การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของคนในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นพิธีแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ การเจ็บป่วย การทำบุญหมู่บ้านต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมต้องการให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมด้วย นอกจากนี้พระยังสอนธรรมและเทศน์ให้ชาวบ้านฟังในวันพระด้วย ตามปกติพระที่เป็นที่นับถือของชาวบ้านมักจะได้รับความไว้วางใจและรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวบ้านเป็นอย่างดี ช่วยในการแก้ปัญหาประจำวันของชาวบ้านอยู่เสมอ ช่วยสร้างถนน นำไฟฟ้าเข้ามาใช้ หรือ ช่วยสร้างโรงเรียนให้กับชุมชน การทำงานเพื่อส่วนรวมดังกล่าวนี้เป็นงานที่พระทำนอกเหนือไปจากงานที่ทำอยู่แล้วภายในวัด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าพระสงฆ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวบ้านในชนบทมาก ดังที่ วิด เลียม เกดาสเนร์ ได้กล่าวไว้ก่อนหนึ่งถึงเหตุผลที่พระสงฆ์เกี่ยวข้องกับชาวบ้านว่า :-

.....ตามสายตาของชาวบ้านนั้น พระท่านไม่เพียงแต่จะมีความรู้พิเศษเท่านั้น ท่านยังมี "เวลาว่าง" อีกด้วย ทั้งนี้ชาวบ้านก็มักกันเองโดยไม่ต้องพูดออกมาเป็น วาจาว่าเวลาว่างของพระนั้น ควรจะอุทิศให้แก่การอยู่กินกันของส่วนรวม เพราะ

ฝ่ายชาวบ้านก็มีงานในไร่ในนาที่จะคงทำอยู่ (๑)

ดังนั้นในการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาวัดและชุมชนให้มีความเจริญจึงจำเป็นที่จะคงทราบความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านและผู้นำในชุมชนว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ในการพัฒนาวัดและชุมชนสำเร็จไปได้ด้วยดีนั้นจะคงพึ่งพาอาศัยผู้นำและชาวบ้านจะขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านซึ่งอาจจะมีความขัดแย้ง หรือร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การศึกษาในขั้นนี้จะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของพระสงฆ์กับชาวบ้าน ๒ หัวข้อใหญ่ด้วยกัน คือ

- ๑. ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านโดยทั่วไป ในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเถา
- ๒. ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับผู้นำ และประวัติของผู้นำในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเถา

(๑) ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านโดยทั่วไปในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเถา

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านในชุมชนวังไผ่ จากการสอบถามชาวบ้านที่เป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้านปรากฏว่า ชุมชนวังไผ่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีวัดอยู่เพียงวัดเดียวเท่านั้น เป็นวัดเก่าแก่สร้างมานาน ดังนั้นวัดจึงเป็นศูนย์กลางในการประกอบพิธีกรรม หรือให้บริการใน คำนพิธีกรรมอันเป็นเรื่องผูกพันกับชีวิตของทุกคนในชุมชน เป็นศูนย์กลางของการบริหารหรือการปกครองที่กำนันใหญ่บ้านจะเรียกลูกบ้านมาชุมนุมกัน วัดเป็นที่พบปะสังสรรค์ หย่อนใจ และหากความรู้เพิ่มเติม ยึดเหนี่ยวชาวบ้านให้มีความสามัคคีรวมตัวกันเป็นหมู่บ้านได้ ถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีเรื่องขัดแย้งระหว่างวัดกับชาวบ้านก็ไม่ได้ทำลายความสัมพันธ์ที่มีอยู่ให้หมดไป ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้านเริ่มมาด้วยความขัดแย้งกันมากกว่าทุกครั้งก็คือเรื่องที่ดิน ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนจำนวน ๕๕ ไร่เศษ ปัจจุบันเหลือประมาณ ๓๐ ไร่เศษ เพราะถูกกลองส่งน้ำสาย ๒ แอด ของ

(๑) วิไลเต็ม เกลาสเนอร์, "พุทธศาสนาตามแบบชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" สังคมวิทยาของหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, สุเทพ สุนทรเกสัช บรรณาธิการ (พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑) , หน้า ๑๗๖.

กรมชลประทานผ่านเนื้อที่ (๒) ที่กินที่เหลือจากการสร้างโรงเรียน ทางโรงเรียนก็ให้ชาวบ้าน
เช่าทำนา รายได้ที่ได้จากเช่านาก็นำมาซ่อมแซมและซื้ออุปกรณ์การสอนให้กับทางโรงเรียน ต่อ
มาวัดก็บอกกับทางโรงเรียนว่าเงินเช่านาก็คงจะเป็นของวัด เพราะที่ดินเป็นของวัด แต่ทาง
โรงเรียนไม่ยอมให้ เพราะถือว่าเป็นที่ดินของโรงเรียน เรื่องขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการสอบถาม
ปรากฏว่าชาวบ้านไม่ทราบว่าเกิดตั้งแต่สมัยใดเป็นเจ้าอาวาส แต่เรื่องที่ดินมีมาตั้งแต่สมัย
อาจารย์สีนวล อดีตเจ้าอาวาสวัดก่อน กรณีพิพาทกันเรื่องที่ดิน ทางวัดและทางโรงเรียนเป็น
ความกันถึงศาล ศาลตัดสินให้ทางโรงเรียนชนะ ในระหว่างที่เป็นความเรื่องที่ดินนี้ความนึกเห็น
ของชาวบ้านในชุมชนได้แยกออกเป็น ๓ พวกด้วยกัน คือ (๓)

๑. พวกที่เข้าข้างทางวัด
๒. พวกที่เข้าข้างทางโรงเรียน
๓. พวกวางตัวเป็นกลาง

๑. พวกที่เข้าข้างวัด ชาวบ้านพวกนี้มีความเห็นว่าที่ดินที่ให้เช่านั้นควรเป็นของวัด
เพราะเกิดมาก็เห็นที่เหล่านั้นเป็นของวัดอยู่แล้ว โรงเรียนมาสร้างที่หลังวัด ครั้งแรกที่เปิดการ
สอนหนังสือก็ใช้ศาลาการเปรียญวัดฝางเป็นที่สอนหนังสือ โดยมีพระสงฆ์ในวัดเป็นผู้สอนซึ่งมีอยู่องค์
เดียว คือ พระภิกษุบุญ คำขำ ต่อมาทางวัดได้บอกบุญกับชาวบ้านในชุมชนให้รวมกันสละทรัพย์
และแรงงานและที่ดินเพื่อสมทบสร้างโรงเรียนกับทางราชการ เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ใช้เป็นสถานที่
ที่เล่าเรียนเรื่อยมา ดังนั้นพวกนี้จึงมีความเห็นว่าที่ดินที่ทางโรงเรียนให้เช่าทำนารวมทั้งที่ของ
โรงเรียนนั้น ผลประโยชน์ควรเป็นสมบัติของวัด ชาวบ้านพวกนี้ให้ความสนับสนุนและร่วมมือกับ
พระในการทำกิจกรรมทางวัด แต่ถึงแม้จะเข้าข้างวัด แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านกับกลุ่ม
อื่น ๆ ก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม

๒. พวกเข้าข้างทางโรงเรียน ก็มีความเห็นว่าที่ดินที่ทางโรงเรียนให้เช่าทำนาเป็น
ของโรงเรียน เพราะทางโรงเรียนมีหลักฐานต่าง ๆ ที่ชาวบ้านให้การสนับสนุนที่ดินกับโรงเรียน

(๒) ถูจากสมุดหมายเหตุรายวันของโรงเรียนวัดฝาง

(๓) จากการสัมภาษณ์นางสมผิว สิงห์รอด, ภูใหญ่วัดฝาง และบุญชูโสในชุมชนวัดฝาง

ครบ ชาวบ้านที่มีความคิดเห็นเช่นนี้ส่วนน้อย เพราะพวกที่มีความเห็นเช่นนี้ เพราะเป็นญาติที่ใกล้ชิดกับครูในโรงเรียน เมื่อทางโรงเรียนกับทางวัดเป็นความกันจนถึงศาลนั้น ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบฝ่ายโรงเรียน และแสดงหลักฐานว่าที่ดินที่ทางโรงเรียนได้มา ทั้งที่ให้เช่าทำนาและที่โรงเรียนเป็นที่ดินของนายไหล กงเต่า นายมิ่ง กลิ่นมาก ซึ่งเป็นลุงของนางส้มผิว สิ่งหรือค ครูใหญ่ยกย่องนับถือที่ที่เหล่านี้ให้แก่โรงเรียน เมื่อมีเรื่องเหล่านี้เกิดขึ้นพวกญาติ ๆ ที่ใกล้ชิดกับพวกครูในโรงเรียนก็โกรธทางวัดว่าไม่ควรจะฟ้องทางโรงเรียนทำให้พวกครูเหล่านี้เสียชื่อเสียง ถึงเมญาติพี่น้องของพวกครูและตัวพวกครูเองจะโกรธกับทางวัดก็ตามแต่ก็ยังลงไปทำบุญและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่วัดต่างอยู่เหมือนเดิม เพราะวัดต่างเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่มีอยู่เพียงวัดเดียวเท่านั้น วัดอื่นที่มีอยู่ก็ไกลเกินไป และในค่านส่วนตัวก็มีความผูกพันกับวัดต่างมากกว่า เพราะเป็นวัดที่ตนเองเคยให้ความร่วมมือก่อสร้างและซ่อมแซมร่วมกับเพื่อนบ้าน ในชุมชนตลอดมา การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่วัดต่างก็มีความอบอุ่นใจ เพราะอยู่ตามกลางเพื่อนบ้านและญาติสนิทที่คุ้นเคยและรู้จักกันเป็นอย่างดี เมื่อทางวัดบอกขอร้องความร่วมมือเพื่อพัฒนา ก็ยังลงให้ความร่วมมือแต่ไม่เต็มใจ เหมือนเมื่อก่อนจะเป็นเรื่องกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับครูและทางโรงเรียนในขณะเป็นความกันนั้นก็ทางเห็นกันออกไป ในอดีตเมื่อทางวัดมีงานจะต้องขอความร่วมมือจากพวกครูให้เป็นกรรมการวัด จัดการทางฝ่ายจัดหาเงินเข้าวัด หรือเป็นผู้ช่วยพระในการจัดงานทางวัดทุกครั้ง เมื่อมีเรื่องกับทางวัดก็เลิกให้ครูมาช่วยเหลือกิจกรรมทางวัด แต่ในปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ที่ติดกันดังเดิมแล้ว ต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

๓. พวกวางตัวเป็นกลาง พวกนี้มีความเห็นว่าที่ดินนั้นจะเป็นของวัดหรือของโรงเรียนก็ตามที่ไม่ควรจะมีเรื่องโกรธเคืองกัน เพราะวัดก็มีอยู่เพียงวัดเดียวเหมือนกับโรงเรียน ซึ่งก็มีเพียงโรงเรียนเดียวและไร้เป็นประโยชน์แก่ทุกคนในชุมชนอยู่แล้ว โรงเรียนและวัดเกิดขึ้นมาก็เพราะความร่วมมือของพวกชาวบ้านเอง ดังนั้นจึงควรจะให้ความทะนุบำรุงศาสนาและโรงเรียนให้เจริญถาวรสืบไป

หลังจากที่ศาลตัดสินให้โรงเรียนชนะความเรื่องที่ดินแล้ว อาจารย์สีนวลพยายามจะ

ซัดความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนและวัดให้หมดไป แต่ทำยังไม่สำเร็จถ้าศึกษาทดลองไปเสียก่อน
 เจ้าอาวาสวัดองค์ใหม่มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านใหม่หาสถาพร โสภณธรรม นิมิตมาจาก
 กรุงเทพฯ ฯ พระองค์เป็นกษัตริย์มาก่อนแต่ได้ไปบวชเรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ ฯ เจ้าอาวาสองค์ใหม่
 มาอยู่ไต่ถามเรื่องราวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากผู้นำและชาวบ้านมาบ้างแล้ว เมื่อมาอยู่ที่พยายาม
 สร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ ทางโรงเรียน
 ซากเครื่องวัดเครื่องโอะไร ทางวัดมักให้โรงเรียนมาขอยืม เมื่อทางวัดมีเรื่องที่จะจัดงานของ
 การความช่วยเหลือ ก็ขอความร่วมมือจากโรงเรียน ให้ช่วยออกความเห็นและติดต่อการงาน ให้
 ความสำคัญและยกย่องพวกเขาว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เมื่อมีงานพระและพวกครูตลอดจนผู้นำ
 ก่อขึ้น ๆ ก็จะช่วยกันออกความเห็นทำงานร่วมกันหลายครั้งเข้า พวกครูและผู้นำก็เกิดความนิยมนับถือ
 ในการทำงานของเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน เห็นว่าทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีลักษณะพิเศษ คือ เป็น
 ผู้นำ มีความกตเวทิตา เริ่มพูดจาเก่งมีเหตุผล มีความเมตตากรุณา พุทธจริยธรรมของทุกคนว่ามี
 ความสามารถในการทำงาน พุทธคุณกับทุกคนอย่างเป็นกันเองโดยเท่าเทียมกัน ดังนั้น ความสัมพันธ์
 ระหว่างวัดกับโรงเรียนก็เริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เคยมีมาก็หมดไป ต่างพึ่งพาช่วย
 เหลือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัดหรือของโรงเรียน รวมทั้งการทำกิจ
 กรรมภายในชุมชนด้วย

เมื่อเจ้าอาวาสองค์ใหม่มาอยู่ ได้พัฒนาวัดให้เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยจัดหาอุปกรณ์เครื่อง
 ไรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากเดิม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เสื่อ ซอมแซมที่อยู่ของพระสงฆ์ให้ดีขึ้น บูรณะโบสถ์
 ให้อยู่ในสภาพดี การดำเนินงานของเจ้าอาวาสวัดจะได้รับความร่วมมือจากผู้นำในชุมชนทุกฝ่าย
 รวมทั้งพระสงฆ์ที่เป็นพระลูกวัดด้วย ความร่วมมือที่ได้รับนั้นถึงแรงกายและทรัพย์สิน

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านในชุมชนวังไผ่ ถึงแม้เคยมีความเห็นขัดแย้ง
 เกิดขึ้นก็ไม่ถึงขั้นรุนแรงที่จะทำลายความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้านให้หมดไป วัดยังคงเป็นศูนย์
 รวมแห่งจิตใจและกิจกรรมทางสังคมของชาวบ้าน เนื่องจากในชุมชนนี้วัดเพียงวัดเดียวที่คนในชุม
 ชนเฝ้าประโประสมร่วมกัน พระที่บวชอยู่ภายในวัดต่างก็เป็นผู้อยู่ในชุมชนทั้งนั้น ไม่ใคร่คนจากที่อื่นมาบวช
 อยู่ พระในวัดต่างก็มีความเกี่ยวของเป็นญาติกับชาวบ้าน ถึงถูกเขาพรราชาพระที่บวชแต่ละปีจะมี
 ประมาณ ๒๕ - ๓๐ องค์ ซึ่งจะเป็นคนในชุมชนทั้งนั้น ภายใตุนั้นเองวัดจึงเป็นศูนย์กลางของ

ความสามัคคีปรองมตรักรวมทางศาสนา เพราะทุกคนต่างมีความเชื่อ ความศรัทธาที่จะให้วัด
เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ประกอบกับชาวบ้านมีฐานะทางเศรษฐกิจดี พอที่จะทำนุบำรุงวัดได้ และมีความ
เชื่อแนบเดียวกันว่าบุญในการช่วยบูรณะวัดให้เจริญก้าวหน้า จะทำให้ได้กุศลแรง เพราะสาม
มากศกขามีชีวิตความเป็นอยู่เป็นแบบเก่า ยึดถือแต่เรื่องบุญบาปทั้งสิ้น ต่างก็พยายามที่จะทำอะไร
ให้เป็นเรื่องบุญ

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้านในชุมชนอุตะเกา จากการสัมภาษณ์และสังเกต
การปรากฏตัวในชุมชนอุตะเกาพระสงฆ์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะ
เจ้าอาวาสวัดทั้งองค์ก่อนและองค์ปัจจุบันเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและศรัทธามาก เนื่อง
จากมรณอยู่ที่วัดเป็นเวลานานกว่า ๓๐ ปีทั้งสององค์ และช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับวัดและ
ชุมชน ชาวบ้านรู้จักเจ้าอาวาสวัดเป็นอย่างดี ไม่มาหาสู่เป็นประจำมิใช่ขาด มีความคุ้นเคย มีการ
ติดต่อกันอย่างเป็นกันเอง ชาวบ้านกล่าวพูด กล่าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย มีความผูกพันกัน
ทางด้านจิตใจ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การติดต่อกันเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วถึงทั้งชุมชน
เมื่อเกิดความเคารพและศรัทธา ก็จะคิดเหมือน ๆ กันเพราะชาวบ้านทุกคนต่างก็เป็นผู้มีนิสัยคล้าย ๆ
กัน รู้จักกันเป็นอย่างดี เคารพกันตามลำดับอาวุโส เมื่อเห็นว่าอาวุโสแก่คือและศรัทธาก็จะนับถือและ
ปฏิบัติตาม ไม่อยากจะทำผิดหรือปฏิบัติผิดไปจากคนอื่น ๆ ในชุมชน สาเหตุที่ชาวบ้านเคารพนับถือ
เจ้าอาวาสวัดและพระสงฆ์วัดก็ขึ้นอยู่กับว่าพระที่วัดนั้นเคร่งระเบียบวินัย ทำประโยชน์ให้กับทางวัด
และชุมชนเสมอมา พร้อมกันนั้นอาวุโสที่ชาวบ้านเคารพนับถือเคยมรณและเป็นเจ้าอาวาสวัดมาก่อน
ให้ความสนับสนุนและนับถือเจ้าอาวาสวัดองค์หลัง ๆ เสมอมา โดยเฉพาะในสมัยของพระมหาพูนและ
พระปลัดปลอ

วัดอุตะเกาเป็นวัดที่ก่อสร้างมานานแล้วเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านให้มีการประสาน
งานร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ผู้นำชาวบ้านและชาวบ้านโดยทั่วไป (๘)

(๘) นายทอง พูลวงศ์ , กรรมการวัด, ผู้ใหญ่สง่า แก้วประสูติ , กรรมการวัด , ผู้ใหญ่
บ้าน, กรรมการสหกรณ์การเกษตร, นายเสถียร ธรรมชัย, อดีตครูใหญ่ ร.ร.อุตะเกา,
ครูใหญ่ ร.ร.วัดหน้าสาคร.

ปรากฏว่าในชุมชนชาวมอญบ้านแก้วไม่ เคยมี เรื่องขัดแย้งกันแต่ความร่วมมือ เพราะพระสงฆ์ที่อยู
 ตะเภาและชาวมอญทั้งหมด เกี่ยวของ เป็นญาติพี่น้องกันทั้งหมด ชาวมอญในวัดเป็นที่ทำพิธีกรรมทาง
 ศาสนา เมื่อถึงฤดูเข้าพรรษา พวกชาวมอญจะบวชบุตรชายของตนปีหนึ่งประมาณ ๒๐ - ๒๕ คน
 เป็นประจำทุกปี พระที่บวชจะเป็นคนภายในชุมชนตะเภาเท่านั้น ไม่มีคนจากชุมชนอื่นมาบวชเพราะ
 ชุมชนที่อยู่ไกล เกียงต่างก็มีวัดประจำชุมชนทั้งนั้น ชาวมอญต่างมีวัตถุประสงค์ในการใช้วัดแบบ เกี่ยว
 กันและมีผลประโยชน์จากวัดร่วมกัน

อนึ่ง ชาวมอญเห็นว่าบุญอะไรก็ไม่ไถ่คุณศลแรงเท่ากับการทำบุญทำทานรวมทั้งการสร้างและ
 ซ่อมแซมวัดวาอารามให้อยู่ในสภาพดี ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมอญต่างดีและมีชีวิตที่เชื่อถือใน
 เรื่องบาปบุญ แบบเดียวกัน ดังนั้นชาวมอญก็จะยอมรับอนุอนุจาก โสภณ ให้ทำแต่ในสิ่งที่ดีและเป็นบุญ
 ทั้งสิ้น นอกจากนั้นชาวมอญในชุมชนตะเภาต่างมีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงสามารถที่จะทำนุบำรุง
 ศาสนาได้เต็มที่ และพระสงฆ์ที่บวชอยู่ทั่วทุกต่างก็เป็นญาติพี่น้องกับพวกชาวมอญทั้งหมด การขอความ
 ร่วมมือจึงได้รับความสะดวกและรวดเร็ว

จากการสังเกตการณ์ในชุมชนตะเภาปรากฏว่า เจ้าอาวาสวัดคงคกอนและองค์ปัจจุบัน
 (พระมหาบุญและพระปลัดปอด) เป็นผู้ที่ได้มีส่วนริเริ่มและวางรากฐานความเจริญให้กับทางวัดและ
 ทางชุมชนเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากการสร้างถนน นำไฟฟ้าเข้ามาใช้ในหมู่บ้าน สร้างโรงเรียน
 สร้างศาลาการเปรียญวัด สร้างโบสถ์ เป็นต้น เจ้าอาวาสวัดได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก
 ชาวมอญ เพราะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับชาวมอญ เป็นที่ปรึกษาปัญหาในครอบครัว การประกอบ
 อารัมภ์ รักษาไข้ คุกกษยาม มีบทบาทช่วยเหลือในการให้ความมั่นใจในการประกอบกิจการต่าง ๆ
 พระมีความใกล้ชิดกับชาวมอญ ทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ของชาวมอญได้ก็ พระสงฆ์ก็มีบทบาทในการ
 ช่วยเหลือให้คำแนะนำในปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยความเต็มใจ ในชุมชนตะเภาพระสงฆ์เขาถึง
 ประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ชาวมอญเกิดความเคารพยำเกรง เมื่อมีปัญหาจะมาขอคำแนะนำจาก
 เจ้าอาวาสทุกครั้งและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ โครงการต่าง ๆ ที่จะทำในชุมชนนี้เจ้าอาวาส
 วัดเห็นด้วยก็จะสำเร็จด้วยดี แต่เจ้าอาวาสวัดไม่เห็นด้วย ชาวมอญก็ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

(๒) ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับผู้นำในชุมชน

โดยทั่วไปแล้วการพัฒนาวัดหรือพัฒนาชุมชนจะประสบผลสำเร็จก็หรือไม่เห็น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้นำด้วย ในจำนวนผู้นำต่าง ๆ เหล่านี้พระสงฆ์ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ อาจเป็นพระสงฆ์ที่เป็นเจ้าอาวาสวัดหรือพระลูกวัดที่อาวุโสและมีความรู้ทางด้านต่าง ๆ เช่น ทาง การช่าง ทางยาสมุนไพร โหราศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่ชาวบ้านมีความเชื่อถือ ตามธรรมเนียมถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้นำที่สำคัญในชุมชนต่าง ๆ อยู่แล้ว นอกจากพระสงฆ์แล้วยังมีผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่โรงเรียน สมาชิกคณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ผู้นำในท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการแล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติส่วนตัวเป็นเครื่องสนับสนุนอีก เช่น ระวังการศึกษา เป็นผู้มีความรู้มาก มีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายเป็นจำนวนมาก เป็นผู้ไม่ประหลาดใจ มีความสามารถในการติดต่อกับโลกภายนอก ผู้นำต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในการกระทำงานต่าง ๆ ภายในชุมชน ลักษณะดังกล่าวของผู้นำต่าง ๆ เหล่านี้จะเห็นได้จากประวัติของผู้นำซึ่งเป็นที่ยอมรับกันของชุมชนวังไผ่และชุมชน อุดทะเกา

ผู้นำในชุมชนทั้งสองนี้ นอกจากจะทำหน้าที่ในด้านการปกครองตามที่ ได้รับแต่งตั้งมาแล้ว ยังให้ความร่วมมือกับทางวัดเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าในชุมชนวังไผ่กำนันและผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นไวยาวัจกรและผู้ช่วยในการหาเงินและฝากเงินธนาคารในนามของวัดร่วมกับเจ้าอาวาสวัด ส่วนชุมชนอุดทะเกา ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการวัดประจำ ครูใหญ่เป็นไวยาวัจกรของวัดมานานถึง ๒๒ ปี

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์และผู้นำในชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการติดต่อกันอยู่เสมอ เป็นระยะเวลาและเป็นกันเอง ดังนั้นเมื่อ พระสงฆ์จะทำกรงานสิ่งใดก็ตาม จะปรึกษากับผู้หากรทำงานกับผู้นำและคณะกรรมการวัดก่อนแล้วจึงมาปรึกษาขอความเห็นจากชาวบ้านว่ามีความเห็นอย่างไร ถ้าชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมเหล่านั้นก็ไม่ควรกระทำ แต่จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ปรากฏว่า ในชุมชนทั้งสองนี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะเห็นดีด้วยกับแผนการรณทำงานของผู้นำ ไม่ค่อยมีใครคัดค้านการดำเนินงาน นอกจากจะมีแผนการรณทำงานร่วมกับเหล่าพระสงฆ์

ก็จะมีการถักถักและให้เลือกทำงานที่เห็นผลเร็วที่สุดก่อน จึงคอยทำงานอื่นตามมาทีหลัง

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์และผู้นำในชุมชนจึงใกล้ชิดกัน และถ้ามีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติด้วยแล้วจะทำให้ความสัมพันธ์ที่มีอยู่เกิดความลึกซึ้งและผูกพันกันยิ่งขึ้นกว่าเดิม พระสงฆ์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพยกย่องจะได้รับคำแนะนำจากผู้นำ จากเครือญาติ และชาวบ้านทั่วไปในการดำเนินงานทุกอย่าง ดังนั้นจึงจำเป็นที่เราจะทราบบริบทประวัติของผู้นำในชุมชนวังไผ่ และชุมชนตะเภาว่ามีความสัมพันธ์กับพระสงฆ์อย่างไร ผู้นำเหล่านั้นเป็นที่เคารพนับถือและชาวบ้านให้ความร่วมมือด้วยดีเพราะลักษณะพิเศษหลายอย่างร่วมกัน คือ ต้องเป็นผู้มีความรู้สามารถแก้ไขปัญหาได้ มีอาวุโสและความมั่งคั่ง นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวพันทางเครือญาติ รวมทั้งอุปนิสัยใจคอดี มีนิสัยซื่อสัตย์ เป็นคน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดเหล่านี้ในประวัติของผู้นำในชุมชนวังไผ่ และชุมชนตะเภา

ชุมชนวังไผ่

ผู้นำในชุมชนวังไผ่ที่เราจะละแวนกล่าวถึงเสียไม่ได้ก็คือ เจ้าอาวาสวัด เพราะเจ้าอาวาสวัดเป็นผู้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมในการที่จะเป็นผู้นำโดยประเพณีอยู่แล้ว พระสงฆ์ที่จำพรรษาที่วัดหรือชุมชนจะเป็นที่รู้จักของชาวบ้านโดยทั่วไป เจ้าอาวาสที่วัดฝางนั้นมาหลายองค์ แต่อยู่ในตำแหน่งเจ้าอาวาสไม่นาน ประมาณ ๒ - ๓ ปี ก็สึกออกไปทำงานและย้ายไปอยู่ที่อื่น จึงยากแก่การที่จะทราบประวัติได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงศึกษาประวัติเจ้าอาวาสองค์ก่อนและองค์ปัจจุบันเพียง ๒ องค์เท่านั้น เพราะเจ้าอาวาสองค์ก่อนมาเป็นพระอยู่ในตำแหน่งเจ้าอาวาสนานกว่าองค์อื่น ๆ

ประวัติอาจารย์สีนวล

อาจารย์สีนวลเป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดฝาง บวชอยู่ทั่วถิ่นประมาณ ๑๐ พรรษา การศึกษาทางศาสนาได้นักธรรมเอก และเป็นกนพัฒนาขึ้น เมื่อประมาณ ๒ ปี ได้ตลาสิกขาบทจากวัดฝางและไปรับราชการอยู่ที่อื่น นาน ๆ ครั้งจึงกลับมาบ้าน ตลอดระยะเวลาที่ท่านบวชอยู่ที่วัดฝางนั้น ท่านได้ทำความเจริญก้าวหน้าให้กับวัดฝางด้วย คือ ได้สร้างกุฏิเป็นที่อยู่อาศัยของพระและเณร สร้าง

หอระฆัง สร้างที่เก็บน้ำไว้ใช้ สร้างถนนเข้าไปสู่หมู่บ้าน ๑ สาย และขอไฟฟ้าเข้าไปใช้ในหมู่บ้าน นอกจากนี้ก็บูรณะซ่อมแซมวัดให้อยู่ในสภาพที่ดี

การทำงานของอาจารย์สวัสด์ได้รับความสำเร็จและความร่วมมือจากชาวบ้านได้ไม่หมดทั้งชุมชน เนื่องจากทางโรงเรียนและทางวัดมีเรื่องขัดแย้งกัน เกี่ยวกับเรื่องที่ดินที่ทางโรงเรียนให้ชาวบ้านเช่าทำนา ซึ่งการขัดแย้งกันในเรื่องที่ดินให้เช่ามีเรื่องกันมาตั้งแต่เจ้าอาวาสองค์ก่อนๆ หลายองค์ และเรื่องมาสิ้นสุดลงในสมัยอาจารย์สวัสด์เป็นเจ้าอาวาสที่ทางศาลตัดสินให้ทางโรงเรียนชนะ หลังจากนั้นอาจารย์สวัสด์ก็ออกมาแต่งงานและทำงานอยู่ท้องถิ่น ความขัดแย้งที่มีอยู่ในชุมชนถึงจะมิได้อยู่ในหมู่บ้านแต่ไม่ถึงขั้นรุนแรงเพราะมีวัดอยู่เพียงวัดเดียว และวัดก็เป็นศูนย์กลางของชุมชนอยู่แล้ว วัดนั้นก็อยู่ใกล้ในการที่จะเดินทางไปประกอบพิธีทางศาสนา ดังนั้นจึงต้องหันกลับมาช่วยกันในการบูรณะวัดให้เป็นที่พึ่งทางใจต่อไป แต่ความร่วมมือที่เคยใหม่ก็ลดน้อยลง แต่อาจารย์สวัสด์มีอิทธิพลมากในกตัญญู และพวกที่เขาทางวัดที่วัดที่โรงเรียนให้เช่านั้นควรจะเป็นของวัด พวกนี้จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กลุ่มเครือญาติโดยเฉพาะญาติทางฝ่ายมารดาซึ่งอยู่ในชุมชนวังไผ่ เป็นทั้งผู้ใหญ่บ้าน และเป็นผู้อาวุโสแก่แก่ของหมู่บ้านช่วย ญาติทางฝ่ายบิดาไม่มีเพราะเป็นคนจังหวัดกาญจนบุรี พี่น้องร่วมท้องของอาจารย์สวัสด์ไม่มีใครอยู่ในหมู่บ้าน ทุกคนออกมาทำงานที่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ความร่วมมือที่ได้ในการทำงานพัฒนาวัดของอาจารย์สวัสด์จึงได้จากญาติพี่น้อง ชาวบ้านที่เขาเช่าวัด และพวกเฉย ๆ เป็นกลางไม่เข้าข้างใคร พวกที่มีความขัดแย้งกับวัดก็มีเป็นส่วนตัว คือ พวกที่เป็นญาติกับพวกครูในโรงเรียนที่มีเรื่องกับวัด ถึงแม้จะมีเรื่องกันแต่เรื่องเกี่ยวกับการทำบุญและการให้ความช่วยเหลือวัดก็ยังงัดใจออกไปแต่ความช่วยเหลือนั้นลดน้อยลงกว่าเดิม ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างวัดและชาวบ้านที่มีเรื่องขัดแย้งกันก็ยังคงมีอยู่แต่ไม่เหมือนเมื่อก่อนจะตัดสัมพันธ์กัน

ในระหว่างดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสนั้น อาจารย์สวัสด์ก็พยายามปรับปรุงความเจริญและบูรณะซ่อมแซมวัดให้อยู่ในสภาพดี อำนวยความสะดวกในเรื่องถนน ไฟฟ้า เพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้ในการทำงานก็ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านที่เคารพนับถือในชุมชน รวมทั้งญาติพี่น้องตลอดจนผู้นำก่อน ๆ ในชุมชน เช่น กำเนิด ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นญาติ หรือผู้อาวุโสที่ชาวบ้านเคารพนับถือ และยังได้พยายามสร้างความสัมพันธ์ในหมู่บ้านที่ขัดแย้งให้ดีขึ้น ความร่วมมือที่ชาวบ้านให้กับ

เจ้าอาวาสใน การพัฒนาวัดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถพิเศษของเจ้าอาวาสที่สามารถรักษาโรคภัย
 ยาสุมไพร เมื่อชาวบ้านเจ็บไข้ไต่ป่วยก็จะมาขอยาจากเจ้าอาวาสวัดไปรักษาซึ่งก็รักษาหาย
 ความสามารถในด้านของเจ้าอาวาสเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่บ้าน และเจ้าอาวาสยังมีเครื่องราง
 ที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ จึงทำให้ชาวบ้านเพิ่มศรัทธาขึ้น จะเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนช่วยสร้าง
 เจริญให้กับวัดและชุมชนแล้วยังเป็นแหล่งให้ความอบอุ่นทางด้านจิตใจด้วย

ดังนั้นอาจสรุปความสัมพันธ์ของอาจารย์สีนวลและเกร็ดญาติของอาจารย์สีนวลที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานใหม่บรรลุผลสำเร็จ ได้ดังนี้

อธิบายเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องกับเครือญาติอาจารย์สีนวล

△	หมายถึง	ผู้ตาย
○	หมายถึง	ผู้หญิง
△ หรือ ∅	หมายถึง	ผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว
≡	หมายถึง	แต่งงานกัน
*	หมายถึง	ผู้ที่ถูกกล่าวถึงในฐานะผู้นำ
⌈⌋	หมายถึง	ความเป็นพี่น้องทองเดียวกัน

นอกจากนั้น ผู้นำคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น ครูสมิวิ สิงห์รอด นางแฉั่ว มทิวรี นายเด
 กวางควา ผู้ใหญ่แฉั่ว บุญเพ็ง กำนันเหม็ง จิวไซ ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์เป็นญาติพี่น้องกัน
 แต่เขียนความสัมพันธ์เป็นเครือญาติกันไม่ได้ เพราะทราบไม่ได้ว่าเริ่มเป็นญาติกันตั้งแต่เมื่อใด แต่
 ทุกคนต่างก็ทราบว่าตนมีความเกี่ยวข้องกับเป็นญาติพี่น้องกัน ดังนั้นจึงไม่ได้เขียนความสัมพันธ์ทาง
 เครือญาติเอาไว้ เพราะอาจจะเกิดความผิดพลาดได้

ประวัติอาจารย์มนต์ชัย

อาจารย์มนต์ชัยเป็นพระสงฆ์ที่ได้รับการศึกษาทางธรรม โภโกเป็นนักธรรมเอก เกิมเป็น
 กนัตถ์ยานาทอยู่ในเขตอำเภอเมือง มารดาเป็นกนอำเภอตากถี่ จังหวัดนครสวรรค์ บิดาเป็นคน
 ฐานะยากจน อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง ต่อมาบิดาย้ายไปอยู่ต.พุนนัง การศึกษาทางโลกเรียนจบ
 ประถมศึกษาปีที่ ๘ ต่อมาย้ายตามบิดาไปอยู่ต.พุนนังไม่ได้อ่านหนังสือแต่ได้บวชเป็นสามเณรอยู่ ภาย
 หลังก็บวชเป็นพระอยู่ที่วัดเทพากร เมืองพุนนังเรื่อยมา เมื่ออาจารย์สืบลาศาลิกขมาพบแล้วไม่มี
 ใครเป็นเจ้าของวัดสักแทน ทางคณะกรรมการวัดจึงประชุมตกลงปรึกษารื้อกันใหม่หาสถาพร
 โสภณธรรมคุณ เป็นกรรมการวัดการ เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และเดินทางไปมาระหว่าง
 กรุงเทพฯ ฯ และฐานะยากจนเสมอ ไปนิมนต์อาจารย์มนต์ชัยมาเป็นเจ้าอาวาสวัดแทน เมื่ออาจารย์
 มนต์ชัยมาอยู่ก็พยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้นำใหญ่ในสภาพดี และอาจารย์
 มนต์ชัยทราบความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างวัดกับโรงเรียน และญาติของครูทางโรงเรียนมาแล้ว
 เมื่อมาอยู่วัดก็วางใจไม่นานก็ชวนอาจารย์เสรี เพื่อนที่บวชเป็นพระสงฆ์วัดเทพากรด้วยกันให้มา
 จำวัดอยู่วัดบ้าง เพื่อทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ของวัด อาจารย์เสรีได้นักธรรมเอกเช่นเดียวกับ
 อาจารย์มนต์ชัย

อาจารย์มนต์ชัยได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดฝางนานประมาณ ๒ ปีแล้ว ระหว่างที่ดำรง
 ตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสได้พยายามพัฒนาวัดให้รุ่งเรืองขึ้นกว่าเดิม ได้ซ่อมแซมศาลาการเปรียญหลัง
 เก่า ต่อมาได้สร้างศาลาการเปรียญหลังใหม่ขึ้นแทนหลังเก่า บูรณะซ่อมแซมโบสถ์ เมื่อมาอยู่ได้
 พยายามช่วยเหลือโรงเรียนในการซ่อมแซมอาคารเรียนและอุปกรณ์ในการเรียน ให้ความช่วยเหลือ
 โรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ เท่าที่จะช่วยได้ และเมื่อทางวัดมีงานอะไรก็พยายามเชิญครูใหญ่และครู
 ในโรงเรียนให้มาช่วยเหลือการทำงานทุกครั้ง ทางด้านญาติของพวกครูที่อยู่ในชุมชนก็พยายาม
 สร้างความสัมพันธ์จนเข้ากันได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น อาจารย์มนต์ชัยยังมีลักษณะของความเป็น
 ผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางานสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชน เป็นผู้ที่พูดจาเก่ง มี
 ความสัมพันธ์กับผู้นำคนอื่น ๆ ในชุมชน เช่น กำนันเหม็ง มหาโสภณธรรมคุณ ผู้ใหญ่แล ซึ่งเป็นผู้
 ทรูชาวบ้าน การพยกของ ในฐานะที่เป็นผู้รู้เรื่องทางวัด และของชุมชนเป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้นำ
 เหล่านี้ยังเป็นผู้นำชาวบ้านในคามความกิดและการกระทำ เมื่อผู้นำให้ความร่วมมือช่วยเหลือชาว

บ้านก็จะให้ความร่วมมือและศรัทธากัน จะเห็นได้ว่าการกระทำของอาจารย์มณฑัยได้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับชุมชน และทำให้ความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนกับวัดหมดไป นอกจากนั้นญาติของครูทางโรงเรียนที่มีเรื่องกันก็หันมาให้ความร่วมมือมากขึ้นอย่างเดิม จึงทำให้ชาวบ้านศรัทธาในการทำงานและยกย่องที่เจ้าอาวาสวัดคงคใหม่สามารถขจัดความขัดแย้งที่มีอยู่แตกถอนให้หมดไป ทำให้ชาวบ้านทุกคนสร้างความเจริญให้กับวัดด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

เนื่องด้วยความสามารถส่วนตัวของเจ้าอาวาสวัดในการพยายามทำให้โรงเรียนและวัดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดเหมือนเดิม เมื่อโรงเรียนมีงานอะไรก็มาขอยืมสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ จากวัดได้ เช่น ดิโศไฟฟ้า ซ่อมแซมอาคารเรียน สร้างโต๊ะเรียน พระที่เป็นช่างก็ช่วยกันซ่อมให้ต่างก็พึ่งพากัน จึงทำให้เกิดความคุ้นเคยเป็นกันเอง เมื่อทางวัดขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากโรงเรียนในการทำงานต่าง ๆ ก็ได้รับความร่วมมือด้วยความเต็มใจ

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่การทำงานของเจ้าอาวาสวัดได้รับความสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีก็เนื่องจาก ผู้นำชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและมีอิทธิพลเป็นผู้นำฐานะดีและมีญาติอยู่ในชุมชนมาก ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำงานอย่างเต็มที่ทุกครั้ง และผู้นำเหล่านั้นต่างก็หาญาติของตนเองใหม่มาช่วยเหลือวัด เครื่องญาติของผู้นำเมื่อเห็นผู้นำมีความนับถือ ศรัทธาในการทำงานของเจ้าอาวาสก็ให้ความนับถือและให้ความร่วมมือด้วยความศรัทธาทั้งแรงกาย แรงทรัพย์ และความภักดีตามผู้นำด้วย

ดังนั้นพอจะกล่าวสรุปได้ว่า การทำงานของเจ้าอาวาสวัดฝางองค์ปัจจุบันได้รับความสำเร็จ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับผู้นำอย่างลึกซึ้งและได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำ และเครือญาติของผู้นำในชุมชน นอกจากนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของพระเจ้าอาวาสเอง และคุณลักษณะของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำที่สามารถทำให้ชาวบ้านยอมรับและวางใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในการพัฒนาวัด ก็ทำงานร่วมกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิด ตามทุกข้อสุข และปัญหาในการประกอบอาชีพอยู่เสมอ เมื่อชาวบ้านมีปัญหาในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม หรือปัญหาบางอย่างภายในครอบครัว เช่น การทะเลาะระหว่างเพื่อนบ้านหรือภายในครอบครัว ความเจ็บไข้ของคนที่ภายในครอบครัว ก็ให้คำแนะนำไปเท่าที่เห็นเหมาะสมในแต่ละกรณี เมื่อชาวบ้านมีความคุ้นเคยกับเจ้าอาวาสและขอบพื่อในอริยาสัย

ก็ไปหาทานทั่วถิ่นนอยขึ้น มาขอคำแนะนำและปรึกษา เมื่อมาอยู่ที่วัดฝางนี้ เจ้าอาวาสได้จัดหาทุน
สร้างศาลาการเปรียญหลังใหม่แทนหลังเก่าที่ชำรุดทรุดโทรม ได้ทำงานวัดหลายครั้ง แต่ละครั้งก็
ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน ทางโรงเรียน และผู้นำอื่น ๆ

ในชุมชนอุทตะเกา

เจ้าอาวาสวัดในชุมชนอุทตะเกาที่สำคัญที่จะกล่าวถึงมีเพียง ๒ องค์เท่านั้นเพราะพระ
เจ้าอาวาสวัดทั้งสององค์ คือ พระมหาพูนและพระปลัดป้อ ไค้บวชและดำรงตำแหน่งอยู่ในวัดมานาน
กว่าเจ้าอาวาสองค์อื่น ๆ ส่วนเจ้าอาวาสองค์ก่อนก็ได้สึกออกมาและช่วยเหลือกิจกรรมของวัดอยู่
ตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

ประวัติของพระมหาพูน

พระมหาพูนคือเจ้าอาวาสวัดอุทตะเกา เดิมเป็นคนจังหวัดอ่างทอง บวชเณรเมื่ออายุ
ได้ ๑๖ ปี ต่อมาได้ย้ายมาอยู่วัดอุทตะเกาเป็นเวลานานถึง ๓๕ พรรษา ตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง
ทางคณะสงฆ์ถือว่าสูงกว่าเจ้าอาวาสทุกองค์ของวัดอุทตะเกา หลังจากนั้นย้ายจากวัดอุทตะเกามา
ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดชัยนาท ประจำอยู่ที่วัดศรีวิชัยวัดนิราชม อ่างทองเมือง จังหวัด
ชัยนาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ตำแหน่งที่ท่านไค้รับมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ถึง ๘ คือ

๑. เจ้าอาวาสวัดอุทตะเกา
๒. เจ้าคณะตำบล
๓. พระกรรมวาจา
๔. เป็นกรรมการตรวจนักธรรม
๕. เป็นอุปการะโรงเรียน
๖. พระอุปัชฌาย์
๗. พระครูสถิตธรรมประพูน
๘. ไค้เป็นพระวินัยธรประจำจังหวัด

๙. รองเจ้าคณะจังหวัดชัยนาท

๑๐. เจ้าคณะจังหวัดชัยนาท

พระมหาพูนเป็นพระมาจากที่อื่น ไม่มีความคุ้นเคยอยู่ในชุมชนวัดตะพานเลย แต่ได้รับความเคารพศรัทธาจากชาวบ้านที่เป็นผู้นำและดูบ้านอย่างมาก เนื่องจากคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถของตนเอง ในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวบ้านตลอดมา ในระหว่างที่ท่านได้มาอยู่ที่วัดตะพานไม่นานนัก อาจารย์บุญมาเจ้าอาวาสวัดก็สึกออกไปแต่งงาน พระมหาพูนก็ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสสืบต่อมา และได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากอาจารย์บุญมา ที่ลาสิกขาบทมาช่วยเป็นที่ปรึกษาในด้านการวัดและกิจการของวัดอยู่เสมอ

ในระหว่างที่พระมหาพูนได้ดำรงตำแหน่งอยู่ในวัดตะพานได้ทำงานร่วมกับพระปลัดปลอดตลอดเวลา พระมหาพูนและพระปลัดปลอดเป็นพระที่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านแบบปรองดอง มีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิด รู้จักกันเป็นอย่างดี เพราะมีการติดต่อกันเป็นเวลานานและอย่างเป็นกันเอง ชาวบ้านมีความรู้สึกคุ้นเคย กล่าวพูดจาแสดงความกตัญญูเห็นอย่างเปิดเผย มีความผูกพันทางคำจิติใจ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การติดต่อกันไปอย่างกว้างขวาง ความรู้สึกนึกคิดมักจะเกิดขึ้นเหมือนกัน ทำให้ของปัญหาในทางเดียวกัน มีอุปนิสัยคล้าย ๆ กัน

พระมหาพูนได้นำความคิดริเริ่มในการพัฒนาวัดให้มีระเบียบแบบแผน และจัดการสร้างโบสถ์ ศาลาการเปรียญ หอประชุมสงฆ์ ให้กับทางวัดโดยได้เงินทุนและแรงงานจากชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านเห็นความสามารถของท่านในการพัฒนาวัด เมื่อท่านจะทำการพัฒนาชุมชนให้เจริญ ผู้นำชาวบ้านและชาวบ้านจึงให้ความร่วมมือด้วยดี เช่น การสร้างถนนเข้าชุมชน เมื่อทางวัดขอที่ดินเพื่อทำถนนชาวบ้านต่างก็ยอม เสียสละอุทิศให้กับทางวัด นอกจากนี้ก็ร่วมมือกับชาวบ้านในการขอไฟฟ้าเข้ามาใช้ ร่วมมือกับทางราชการและชาวบ้านในการสร้างโรงเรียน ที่ดินที่สร้างโรงเรียนทางวัดก็ยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียน จัดงานวัดหาเงินทุนช่วยสร้างโรงเรียนจนสำเร็จ การสร้างความเจริญในทางศาสนา พระมหาพูนได้เป็นผู้ช่วยเหลือวัดที่อยู่ในชุมชนอื่น เช่น ชุมชนคอนแดง ทาฮาด หนองตาคน ในการสร้างโบสถ์ หรือศาลาการเปรียญจนสำเร็จ ส่วนการศึกษาที่ช่วยหาทุนสร้างโรงเรียนสมทบกับทางราชการในชุมชนอื่น เช่น สร้างโรงเรียนทาฮาดในชุมชนทาฮาด โรงเรียน

ทางนำสาคร โรงเรียนวัดท่าแขวง โรงเรียนวัดที่หนองตาตน นอกจากนั้นน้องชายของพระ
 มหาพุฒ คือ (นายรักษ เพิ่มศักดิ์) เมื่อสึกออกมาจากการเป็นพระก็ได้ช่วยเหลือสมทบเงินกับนาย
 กง (ไม่ทราบนามสกุล) ชาวบ้านในหมู่บ้านท่าคู สร้างโรงเรียนขึ้นในชุมชนอีกหนึ่งโรงเรียนตั้งอยู่
 คนละฝั่งแม่น้ำกับโรงเรียนท่าคู โรงเรียนที่สร้างขึ้นใหม่ได้ชื่อว่า โรงเรียนคงรักษ์ ในระหว่างที่
 บวชเป็นพระ อาจารย์รักษ เป็นผู้มีความรู้ในทางช่างไม้ ช่างก่อสร้างเป็นอย่างดี ได้มาพำนักอยู่
 ที่วัดคูตะเกา ช่วยเหลือในการสร้างวัด ซ่อมแซมศาลาการเปรียญ ถวายทอดกฐนบวชความรู้ในทางช่าง
 ให้กับพระในวัดและชาวบ้านที่สนใจศึกษาจนสามารถเป็นช่างไม้ที่มีความสามารถในการประกอบอาคาร
 ทางก่อสร้างได้เป็นอย่างดี ภายในชุมชนคูตะเกา

พระมหาพุฒเป็นผู้ที่ได้รับความเคารพยกย่องนับถือจากผู้นำและชาวบ้านมาก ผู้นำเมื่อมี
 ปัญหาอะไรในชุมชนก็จะมาปรึกษากับท่านก่อนเสมอ เมื่อท่านแนะนำอย่างไรก็จะปฏิบัติตามนั้น ถ้า
 พระมหาพุฒไม่เห็นด้วยกับการทำสิ่งใดแล้วชาวบ้านก็จะไม่ให้ความร่วมมือด้วย เพราะฉะนั้นจะเห็น
 ได้ว่าการทำงานของพระมหาพุฒได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย คือ ผู้นำภายในชุมชนและนอกชุม
 ชนที่เคารพนับถือความสามารถในการดำเนินงานแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความสามารถพิเศษของท่านใน
 การทำนายโหราศาสตร์ได้อย่างแม่นยำ และบุคลิกที่ผู้พบเห็นครั้งแรกจะเกิดความอบอุ่นใจ ทำให้เกิด
 ความเป็นกันเอง นอกจากนั้นท่านยังมีความเมตตากรุณา มีนิสัยดีสัตย์ โอบอ้อมอารี ให้ความช่วย
 เหลือแก่ทุกคนที่มีความทุกข์ร้อน สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ชาวบ้านศรัทธาท่านก็คือ ท่านอยู่ร่วมกับ
 ชาวบ้านในชุมชนเป็นเวลานาน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วยเหลือร่วมมือกันในการพัฒนาวัด
 และชุมชนอยู่ตลอดเวลา เมื่อท่านขอความร่วมมือ จึงไม่มีผู้ใดจะไม่เห็นด้วย พร้อมกันนั้นยังได้ใหญ่
 บ้าน ปลูกใหญ่โรงเรียน อภิศเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ภายในวัดสนับสนุนท่านอีก จึงทำให้งานที่ทำ
 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประวัติของพระปลัดปล่

พระปลัดปล่ เริ่มเป็นเจ้าอาวาสวัดคูตะเกาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ แทนพระมหาพุฒที่บวช
 ไปเป็นเจ้าคณะจังหวัดชัยนาท ก่อนที่จะดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดได้เป็นรองเจ้าอาวาสวัด
 ช่วยเหลือในกิจการที่พระมหาพุฒได้กระทำในการพัฒนาวัดและชุมชนอยู่ตลอดเวลา พระปลัดปล่เป็น

คนพมบ้านนี้เอง เริ่มบวชที่วัดกุฎะเกาเมื่ออายุได้ ๒๐ ปี รวมระยะเวลาที่บวชอยู่ในวัดกุฎะเกา
ได้ทั้งสิ้น ๓๒ พรรษา คั้งนั้นจึงเป็นที่เคารพรักใคร่ของชาวบ้านเช่นเดียวกับพระมหาพูน

ในสมัยที่พระปลัดปล่อกเป็นเจ้าอาวาสวัดกุฎะเกานี้ ไม่ได้ก่อสร้างอะไรให้วัด เพียง
แต่ซ่อมแซมของเก่าที่ชำรุดทรุดโทรมให้กลับมามีสภาพดีขึ้นเท่านั้น เพราะท่านเป็นผู้สร้างความสำเร็จ
ให้วัดและชุมชนกุฎะเกาพร้อมกับพระมหาพูนคือ เจ้าอาวาสองค์ก่อนมาตลอดเวลา งานที่ใครรวม
สร้างกับวัดเจ้าอาวาสองค์ก่อนคือ ใกรวมสร้างโบสถ์ สร้างกุฏิพุทธบูชา กุฏิธรรมบูชา กุฏิ
สังฆบูชา หอสวดมนต์ สร้างศาลาการเปรียญกับวัดเจ้าอาวาสจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อได้เป็น
เจ้าอาวาสก็สร้างอาสนสถานเอาอม ๑ หลัง ไกรวมแซมเพิงคาน้ำที่ชำรุด เปลี่ยนแปลงเป็นเพิงค
ปูนทั้งหมด

ตำแหน่งที่พระปลัดปล่อก เจ้าอาวาสวัดกุฎะเกาองค์ปัจจุบัน ได้วางตำแหน่งมาตั้งแต่
อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ

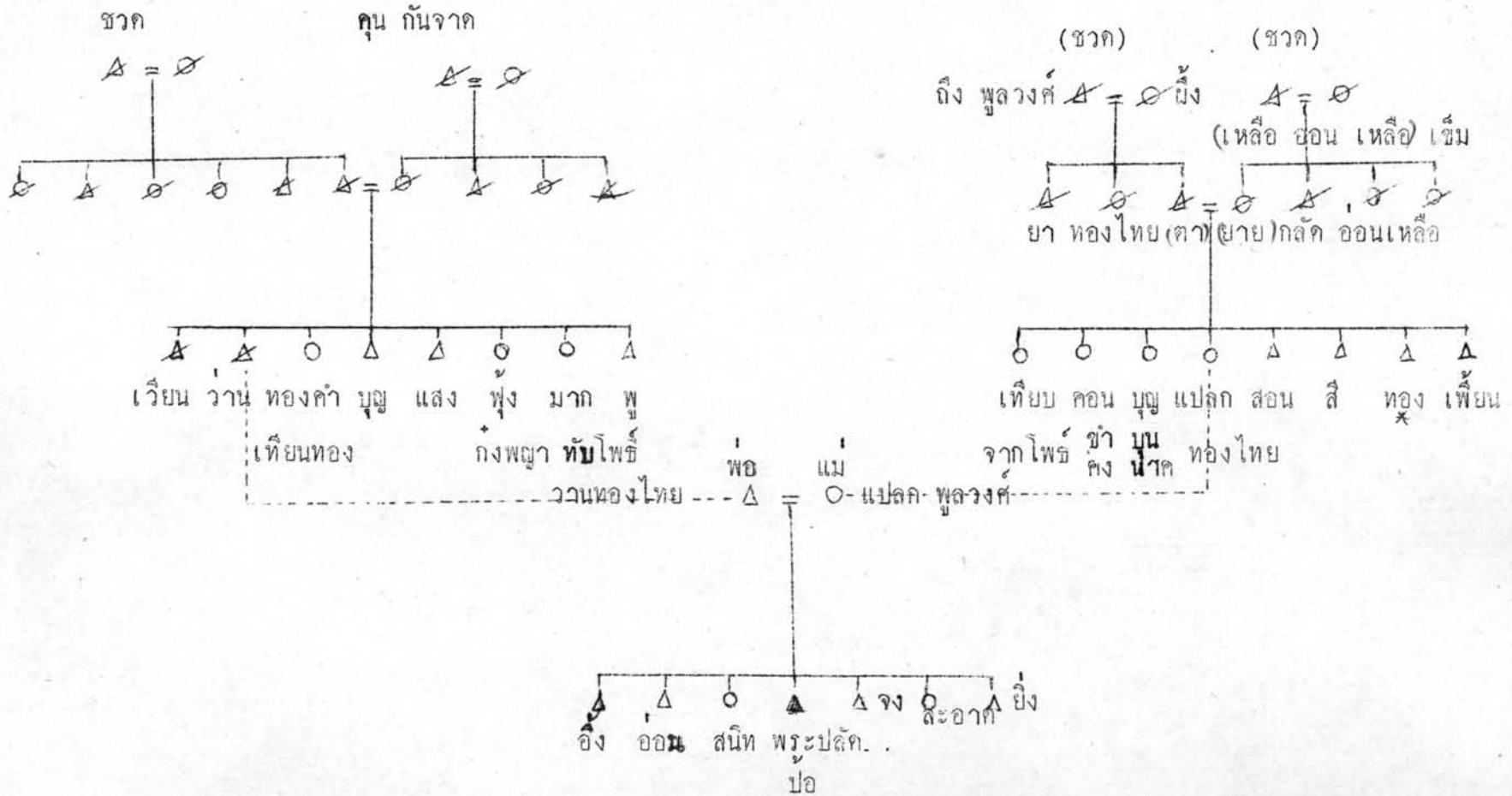
๑. รองเจ้าอาวาส
๒. เจ้าอาวาส
๓. เจ้าคณะตำบล
๔. พระกรุปริยัติธรรม
๕. กรรมการตรวจประโยคนักธรรมสนามหลวง
๖. เป็นพระกรรมวาจา
๗. พระปลัดฐานานายกเจ้าคณะจังหวัด
๘. พระอุปัชฌาย์

ความสัมพันธ์ของพระปลัดปล่อกกับพวกผู้นำในชุมชนกุฎะเกา มีความสัมพันธ์กันทางเครือ
ญาติ บางกลุ่มก็เป็นญาติโดยใกล้ชิด บางกลุ่มก็เป็นญาติที่ห่างออกไป ผู้นำที่ให้ความช่วยเหลือใน
กิจการของวัดส่วนใหญ่เป็นญาติสนิทของพระปลัดปล่อก ผู้นำทางราชการก็เป็นญาติของท่าน ชาวบ้าน
ในชุมชนนี้เกือบทั้งหมดเป็นญาติกัน มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติหลายชั้น เพราะญาติที่ห่างกันเมื่อ
รวมพอกก็แต่งงานกันอีก พระปลัดปล่อกจึงเป็นที่รู้จักและเคารพนับถือของคนในชุมชน ในฐานะเป็น

หลวงพี่ หลวงน้า หลวงตา หลวงอา เป็นคน เมื่อมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างใกล้ชิด
 ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาวัดและชุมชนจึงเป็นไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ได้รับ
 ความช่วยเหลือสนับสนุนจากพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
 รัชกาลที่ ๙ เป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือมากที่สุด และความ
 ช่วยเหลือจากเพื่อนรุ่นเดียวกันที่เป็นฆราวาส คือ อาจารย์เสถียร ธรรมชัย ครูใหญ่โรงเรียน
 วัดทางน้ำสาคร ไทธรรมมาทำหน้าที่เป็นไวยาวัจกร ดูแลเรื่องเกี่ยวกับการเงินให้กับทางวัด อีกเหตุ
 ผลหนึ่งก็คือ บุญอู่ไธซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของพวกชาวบ้านต่างก็เป็นกรรมการถาวรประจำวัด
 เกี่ยวข้อง เป็นญาติกันด้วย เมื่อบุญอู่ไธขอรองชาวบ้านรุ่นหนุ่มสาวก็ให้ความร่วมมือตามต้องการทุก
 ครั้ง

ดังนั้นเราขอจะสรุปความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องของพระปลัดป๋อ ในชุมชนหมู่บ้าน
 มีส่วนช่วยในการพัฒนาวัดและชุมชนให้สำเร็จลงด้วยดีได้ดังนี้

แผนผังเครือญาติของพระปลัดป้อ

มีภรรยา หนึ่งสาวนามชวาน ทองไทย คือ นางฟุ้ง กิงพญา ภรรยาข้าอาชรวัยบุพพา กิงพญา ยศเจ้าอาวาสวัดเกาะเขาและแม่พญาเจ้าชวานด้วย
 สืบตามภรรยาชื่อ ทองคำ บุญของพ่อ ป้อ ทองของ พูลวงศ์ กรมการวัด

อธิบายเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องกันเรื่อง เกวียติพระปลัดปลัด

Δ	หมายถึง	ผู้ขาย
$\circ$	หมายถึง	ผู้หญิง
$=$	หมายถึง	แต่งงานกัน
Δ หรือ $\circ$	หมายถึง	ผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว
$*$	หมายถึง	ผู้ที่ถูกกล่าวถึงในฐานะผู้นำ
$\equiv$	หมายถึง	ความเป็นพี่น้องท้องเดียวกัน

นอกจากนั้น ผู้นำคนอื่น ๆ ก็มีความสัมพันธ์เป็นญาติเกี่ยวข้องกัน แต่ไม่ทราบว่าเริ่มเกี่ยวข้องกันตั้งแต่เมื่อใด การเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติจึงเขียนไม่ได้ เพราะอาจเกิดการผิดพลาดได้ หากผู้นำในชุมชนยุคเก่าไม่ว่าจะเป็นตระกูล กั้นจาก ธรรมชัย กงพญา จันตะเกา มุนนาก พุทธโคทัย ล้วนเป็นญาติพี่น้องกันทั้งสิ้น

ต่อไปจะกล่าวถึงประวัติของผู้นำทางฝ่ายฆราวาสที่ช่วยเหลือในการพัฒนาวัดและชุมชน เป็นผู้ได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำและเป็นผู้นำที่ถือคติพุทธศรัทธาบ้านในด้านการศึกษาศึกษาและขอความร่วมมือจากเพื่อนบ้านในชุมชน ซึ่งในชุมชนนี้จะไม่กล่าวถึงผู้นำที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาวัดและชุมชนประมาณ ๒ คน คือ

๑. นางแฉว มาศิริ
๒. นางสมบัว สิงห์รอด
๓. นายแล กงคาว
๔. ผู้ใหญ่แล บุญเพ็ง
๕. กำนันเหม็ง จิวไช
๖. มหาสถาพร โสภณวรคาม

นางแฉว มาศิริ

อายุประมาณ ๒๒ ปี เป็นหญิงหม้ายที่มีฐานะดีคนหนึ่งของชุมชน ทั้งยังเป็นผู้นำที่ดีของมาก เป็นที่รู้จักกับชาวบ้านเป็นอย่างดี เป็นที่เคารพนับถือคนหนึ่งของชาวบ้าน เพราะนางแฉวเป็นผู้ที่มีความโอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านในชุมชนที่มาขอความร่วมมืออยู่เสมอ ไม่วางงานนั้นจะเป็นงานบุญหรืองานส่วนตัวของเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังเคร่งในศาสนาอีกด้วย สาเหตุที่นางแฉวเป็นที่รู้จักและการพ้องคนในชุมชนนี้มาก เนื่องจากบิดาของนางแฉว คือ หมื่นนารตนนารา (แป้น หมี่หึ่ง) ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้วนั้นได้เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านในชุมชนนี้หลายสมัยประมาณเกือบ ๓๐ ปี เป็นผู้มีความรู้ทางการช่าง ซึ่งในสมัยนั้นชุมชนนี้มีความรู้ในทางช่างมีอยู่เพียง ๒ คนเท่านั้น ใจว่าจะก่อสร้างบ้านเรือนที่ใดก็ตาม หมื่นนารตนนาราจะต้องเป็นผู้ไปช่วยสร้างให้ลูกบ้านที่มาขอรองทุกครั้ง นอกจากนี้ยังสอนความรู้ทางการช่างให้ลูกบ้านด้วย จึงทำให้ชาวบ้านให้ความนับถือและรักใคร่มาก และยังช่วยสร้างโบสถ์ ศาลา โรงเรียน โดยร่วมมือกับชาวบ้านและทางวัด เมื่อหมื่นนารตนนาราตาย ชาวบ้านก็ยังนึกถึงความคิดอยู่เสมอ ในปัจจุบันนี้เมื่อชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนเกี่ยวกับที่ดินหรือปัญหาในการประกอบอาชีพก็ยังจะมาปรึกษากับนางแฉวซึ่งเป็นผู้ที่ศรัทธาอยู่เสมอ นางแฉวจะให้ความช่วยเหลือโดยจะพาชาวบ้านเหล่านั้นไปหาของขายซึ่งรับราชการ เป็นครูอยู่ในอำเภอเมืองจังหวัดชัยนาท ให้ช่วยเหลือในการติดต่อกับทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับที่ดินหรือขอความช่วยเหลือ

จากทางราชการในการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นนางแฉวยังเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือกับทางวัด อยู่เป็นประจำ ทั้งในเรื่องการเงินและแรงกาย ให้ความร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้านและกำนันทุกครั้งของความร่วมมือ ส่วนใหญ่ของผู้ที่เป็นผู้นำในชุมชนมักจะเกี่ยวข้องกับนางแฉวยเสมอ ไม่เป็นญาติ โดยใกล้ชิดก็เป็นญาติห่าง ๆ กัน นางแฉวยเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดเป็นเวลานาน มีความผูกพันกันเป็นการส่วนตัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลผู้หนึ่งในการที่จะชักชวนชาวบ้านให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

นางส้มผิว สิ่งห่อค

อายุประมาณ ๕๒ ปี อยู่ตำบลชนวังไม่ตลอดเวลาไม่เคยย้ายไปอยู่ที่อื่นเลย เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดฝาง รวมระยะเวลาที่ครูส้มผิวเป็นครูใหญ่และครูน้อยอยู่ในโรงเรียนนี้เป็นเวลานานถึง ๓๒ ปี ครูส้มผิวเป็นผู้ได้รับการศึกษาคดี มีความสามารถในการทำงาน เป็นผู้ที่ชาวบ้านมาปรึกษาในเรื่องการศึกษาและยาแผนโบราณ เนื่องจากบิดาของครูส้มผิวเป็นหมอแผนโบราณประจำชุมชนนี้ จึงถ่ายทอดความรู้ทางยาแผนโบราณไว้ให้กับครูส้มผิว ชาวบ้านที่มีความเชื่อในเรื่องยาโบราณจะมาปรึกษาและขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ และมีความเกี่ยวพันทางเครือญาติกับนางแฉวย จากนั้น นายมิ่งซึ่งเป็นผู้สูงของครูส้มผิวยังได้คิดที่คิดให้กับชุมชนเพื่อสร้างโรงเรียน เมื่อครูส้มผิวมาสอนที่โรงเรียนนี้เป็นเวลานาน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูส้มผิวและชาวบ้านในเรื่องการศึกษาจึงมีความเกี่ยวพันกันมาก เพราะสอนตั้งแต่รุ่นแม่ถึงรุ่นลูกและรุ่นหลาน ดังนั้นจึงเป็นที่รู้จักและมีอิทธิพลในการโน้มน้าวจิตใจของชาวบ้านในการขอความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

นายแล กวางคาว

เป็นผู้มีฐานะดีคนหนึ่งของชุมชนวังไผ่ ทั้งยังเคยเป็นครูใหญ่ประจำโรงเรียนวัดฝางมานานถึง ๒๒ ปี ก่อนครูส้มผิวจะมาเป็น ปัจจุบันย้ายมาเป็นครูช่วยครูใหญ่โรงเรียนวัดสะพาน (สำเภามคูกวิทย) ครูแลเกิดและอยู่ในชุมชนวังไผ่มานานถึง ๕๕ ปี มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับนางแฉวยโดยมีศักดิ์เป็นน้องเขย ครูแลเป็นคนดีชาวบ้านเคารพนับถือมากผู้หนึ่ง เนื่องจากมีการศึกษาคดี มีประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนั้นก็ยังอยู่กับคุณลักษณะอันประกอบกันคือ เป็นลูกเขยของอดีตผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีความฉลาดและไหวพริบดี ในขณะที่เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดฝางไกรวม

มีกับผู้นำคนอื่น ๆ สร้างห้องเรียนเพิ่มเติมให้โรงเรียน สร้างศาลา สร้างปฏิสัมพันธ์กับทางวัด และเป็นผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน งานจึงสำเร็จด้วยดีทุกครั้ง

ผู้ใหญ่แล บุญเพ็ง

เป็นผู้นำคนหนึ่งของชุมชนนี้ คือเป็นผู้ใหญ่บ้านวังไผ่ (หมู่ที่ ๔) และเป็นเจ้าหน้าที่ทางการเงินของวัดร่วมกับมหาสดาพร โสภณวรคาม ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รู้จักของชาวบ้านเพราะเป็นผู้มีความสามารถ ทำงานเก่ง มีญาติพี่น้องมาก มีธรรมาจริย ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม อิทธิพลของผู้ใหญ่แลที่มีอยู่ไม่ไค้มีต่อชาวบ้านทั้งชุมชน แต่มีอิทธิพลภายในกลุ่มเครือญาติและผู้ใกล้ชิด ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือในการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ครอบงำงานต่าง ๆ ได้รับความสำเร็จเพราะความสามารถของผู้ใหญ่แลเอง จึงทำให้ชาวบ้านศรัทธายกย่องนอกจากนั้นการช่วยเหลือทางวัดอยู่ตลอดเวลา ทำให้ชาวบ้านมองว่าเป็นคนดี เหมาะสมกับตำแหน่ง

กำนันเหม็ง จิวไช้

อายุประมาณ ๖๒ ปี เป็นคนที่เกิดและอยู่ในชุมชนนี้มาตลอดเวลา รวมระยะเวลาที่กำนันเหม็ง เป็นผู้เ้าในชุมชน (เป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนัน) ประมาณ ๒๔ ปี เป็นผู้มีนิสัยดี ซื่อสัตย์ มีความสามารถในการทำงาน เป็นผู้มีความรู้รอบตัวของชุมชน นอกจากนั้นยังมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความชำนาญในการทำงานและติดต่อกับทางราชการ มีบุคคลิกภาพดี นอกจากนั้นยังเป็นผู้เ้าทางศาสนา เป็นกรรมการदारของวัด เป็นกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดเพราะทำงานในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันนานถึง ๒๔ ปี จึงเป็นที่เคารพรักใคร่ นับถือของชาวบ้าน มีอิทธิพลในการขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการทำงานเพื่อส่วนรวมได้ กำนันเหม็งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทางวัดจะมีการ ไปคุยกับพระและผู้นำคนอื่นที่วัดเสมอ เว้นว่างจากงาน โดยเฉพาะเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน (อาจารย์มนต์ชัย) ซึ่งกำนันเหม็งและทางครอบครัวได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

มหาสดาพร โสภณวรคาม

เป็นคนต่อพพพมาจากจังหวัดทางตอนใต้มาอยู่ในหมู่บ้านนี้ไค้ประมาณ ๑๕ ปีแล้ว ไม่มีญาติ

ที่ตนเองอยู่ในชุมชนโดย เมื่อเข้ามาอยู่ในชุมชนได้จัดตั้งโรงเรียนภาคชุมชนเพื่อรับข้อราชการ เปิดกร
 วมทั้งลีซาวและรับฝากขาร เปิดกรของชาวบ้านถวาย มหาสถาพร เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจก็ รวม
 ทำบุญและช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ของวัดอยู่เสมอ ช่วยทำประโยชน์ให้กับทางวัดและชุมชน มี
 ความคุ้นเคยกับชาวบ้าน จึงทำให้ชาวบ้านมีความนับถือและเห็นว่าเป็นผู้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน
 เมื่อทางวัดขาดเจ้าอาวาสยังหาเจ้าอาวาสแทนไม่ได้ เพราะพระสงฆ์ที่มีอยู่ทั่วๆไปเองนั้นมักคุณสมบัติ
 ไม่พอเพียง เช่น บวชนอยพรรษาและมีความรู้น้อย ดังนั้นทางกรรมการวัดจึงแต่งตั้งให้มหาสถาพร
 เป็นผู้ไปนิมนตพระที่จะเป็นเจ้าอาวาสวัดมาจากกรุงเทพฯ เมื่อเจ้าอาวาสวัดได้มาอยู่ชุมชน
 มหาสถาพร ก็ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ทางวัดมีความกิริเริ่ม เพื่อพัฒนาวัด
 ทุกครั้ง ทั้งในคานแรงงาน ทรัพย์ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชาวบ้านชอบอัธยาศัยของ
 มหาสถาพรมากจึงได้รับเลือกเป็นกรรมการวัด กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล
 เพราะเห็นว่าสละเวลาทำงานให้กับส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และทำงานแข็งขัน ฉลาดมีไหวพริบ
 ก็มีประสบการณ์กว้างขวาง จึงได้รับการเคารพในฐานะผู้นำโดยไม่มีวาทะเกี่ยวกับครอบครัวใด
 ครอบครัวหนึ่งในหมู่บ้าน

ประวัติของผู้นำในชุมชนตะเภา

ผู้นำในชุมชนตะเภาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันหลายทาง ทั้งทางสายโลหิต และจากการ
 แ่่งงาน การเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน ผู้นำในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสที่ตนในชุมชนให้ความเคารพ
 นับถือ แล้วยังเคารพในฐานะมีความสัมพันธ์กันทางเครือญาติด้วย ดังนั้นเมื่อนำในชุมชนให้ความ
 รางบ่อในการพัฒนาวัดหรือชุมชนแล้ว ผู้ที่อาวุโสก็กลอยตามในการให้ความร่วมมือด้วย เนื่อง
 จากชุมชนนี้เป็นชุมชนขนาดเล็กจึงรู้จักกันเป็นอย่างดี มีความผูกพันกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดัง
 นั้นผู้นำทางฆราวาสเหล่านั้นจึงมีอิทธิพลต่อชาวบ้านในการขอความร่วมมือ ซึ่งจะกล่าวถึงที่สำคัญ

๒๕๓๑ ๒ คน

- ๑. นายวัน   กันจาก
- ๒. นายสง่า   แก้วประสูติ
- ๓. นายทอง   พูลวงศ์

๔. นายเสถียร   ธรรมชัย
 ๕. นายบุญมา   กงพญา
 ๖. นายวงศ์   จันทะเกา

นายวัน กั้นจาก

นายวันมีตำแหน่งเป็นมรรคทายกวิคฤหะ เกาคนที่ ๑ อายุ ๕๕ ปี เป็นคนเกาแกของชุมชน เป็นผู้มีความรู้ที่บุคคลให้ความเคารพนับถือมาก ได้รับความไว้วางใจให้เป็นมรรคทายกประจำวิคฤหะที่ ๑ และเป็นกรรมการวิคฤหะ นายวันเป็นมรรคทายกวิคฤหะมาจนถึงปัจจุบันนี้รวมเวลาได้ประมาณ ๓๘ ปี เป็นผู้ทำงานร่วมกับทางวิคฤหะมาช่วยเหลือในการบูรณะซ่อมแซมวัด พุทธจักขวนให้พวกชาวบ้านในชุมชนช่วยเหลือในการทำงานกับทางวิคฤหะความเต็มใจ นอกจากนี้นายวันยังเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณา เกรงทางศาสนา สนใจในการทำบุญ มีความเคารพนับถือในตัวเจ้าอาวาสวัด คือ พระมหาพูนและพระปลัดป้อมมาก นายวันมีความสัมพันธ์เป็นญาติผู้ใหญ่ของพระปลัดป้อมและพระสงฆ์รูปอื่นในวิคฤหะ เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ ปัญหาครอบครัว และปัญหาในการทำงานของชุมชน มักจะไปปรึกษาปัญหากับพระมหาพูนและพระปลัดป้อม ซึ่งเมื่อเจ้าอาวาสวัดแนะนำอย่างไรก็จะทำอย่างนั้น นอกจากนี้นายวันยังเป็นผู้มีอิทธิพลที่สามารถชักชวนชาวบ้านให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมได้ เป็นผู้ทำงานช่วยเหลือพระสงฆ์ในการพัฒนาหมู่บ้านจนสำเร็จด้วยดีทุกครั้ง

ผู้ใหญ่สง่า แก้วประสูติ

ผู้ใหญ่สง่า มีอายุ ๕๕ ปี เป็นบุตรชายของนายวัน กั้นจาก เพิ่งมาเปลี่ยนนามสกุลเป็นแก้วประสูติเมื่อไม่นานมานี้เอง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๑๓ ปี นอกจากจะเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว ยังมีตำแหน่งเป็นกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล กรรมการสหกรณ์การเกษตรอำเภอโมโนรมย์ กรรมการทางการศึกษา ได้รับความเคารพจากคนในหมู่บ้าน เพราะเป็นลูกของมรรคทายกที่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และสนิทกับลักษณะส่วนตัวที่เป็นผู้มี ความฉลาด ไหวพริบดี ทำงานเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าคนอื่น ๆ ได้ให้ความช่วยเหลือผู้มาติดข้องานในสหกรณ์การเกษตร นอกจากนี้ยังช่วยเหลือการทำงานของวิคฤหะ

ของชาวบ้านก็เสมอมา อิทธิพลของผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับความนับถือจากชาวบ้านว่าเป็นผู้นำอีก
 สาเหตุหนึ่งก็คือ ผู้ใหญ่บ้านรวมมือกับเจ้าอาวาสวัด คือ พระมหาพุดและพระปลัดป้อ นำไฟฟ้าเข้า
 มาใช้ในชุมชนอย่างทั่วถึง พร้อมกันนั้นก็ช่วยงานก่อสร้างทางวัดให้สำเร็จทุกครั้ง จึงทำให้ชาวบ้าน
 มีความเลื่อมใสและได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านติดต่อกันเรื่อยมา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับ
 ทางวัดโดยเฉพาะเจ้าอาวาสวัดตะเกาแล้ว ผู้ใหญ่สง่ามีความเคารพนับถือมาก ทางวัดขอเรื่อง
 ให้ช่วยเหลือในการทำสิ่งใดแล้ว จะพยายามช่วยจนสุดความสามารถไม่ว่างานที่ทำนั้นจะเป็นงาน
 ของทางวัดหรืองานที่ทางวัดทำให้กับชุมชน เพราะเมื่อผลงานเสร็จแล้วก็จะประโยชน์กับชาวบ้าน
 ที่เป็นญาติพี่น้องภายในชุมชนตะเกาทั้งสิ้น เนื่องจากความดีของผู้ใหญ่สง่าเองเมื่อเคยปากขอความ
 รวมือจากชาวบ้านก็จะได้รับความร่วมมือด้วยความเต็มใจเสมอ

นายทอง พูลวงค์

นายทองเป็นผู้นำคนหนึ่งของชุมชนตะเกา อายุ ๖๗ ปี เป็นชายพระปลัดป้อ มี
 ตำแหน่งเป็นกรรมการวัด เป็นผู้เฝ้ากุโบร์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เก่งใจ ช่วยเหลือกิจการ
 ต่าง ๆ ของทางวัดตั้งแต่พระมหาพุดมาจนถึงพระปลัดป้อมาเป็นเจ้าอาวาส เป็นผู้ช่วยเหลือใน
 การขอแรงงาน แรงทรัพย์จากพวกชาวบ้านในการดำเนินกิจการของทางวัด เช่น สร้างกุฏิ
 ศาลาการเปรียญ สร้างถนนเข้าวัด ซ่อมรั้ววัด ช่วยหาทุนในการสร้างโรงเรียน ทำในสิ่งที่
 ประโยชน์ต่อชุมชน เมื่อพูดเรื่องชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนั้นนายทองยังมี
 ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพระสงฆ์ของวัด ๆ ภายในวัดด้วย เพราะพระสงฆ์เหล่านั้นล้วนเป็น
 ลูกหลานที่รู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ให้ความช่วยเหลือ
 ทางวัดอย่างเต็มที่ทุกครั้ง มีความเคารพนับถือในพระมหาพุดมาก มักจะไปปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ
 กับท่านอยู่เสมอ ไปวัดเกือบทุกวันพูดคุยกับเจ้าอาวาสและพระของวัด ๆ ภายในวัด เป็นผู้มีความ
 ผูกพันกับทางวัดมากคนหนึ่ง

นายเสถียร ธรรมชัย

นายเสถียร ธรรมชัย เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดตะเกา ต่อมาย้ายไปเป็นครูใหญ่
 โรงเรียนวัดทางนำสาครเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง อายุประมาณ ๕๓ ปี เป็นครูอยู่ในชุมชนมานาน เก่ง

ทั้งญาติและเพื่อนสนิทของพระปลัดปลอ หลังจากเสด็จออกมารับราชการ เป็นครูแล้วก็ยังสนใจในกิจการของทางศาสนาเสมอมา โดยช่วยทำงานให้พระและวัดหรือจังกานต่าง ๆ ของวัดอยู่เสมอมา ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ รอบคอบ พวกชาวบ้านมีความไว้วางใจจนได้รับการแต่งตั้งจากทางวัดให้เป็นไวยาวัจกรของวัดกุฎะเกา ช่วยดูแลรักษานโยบายของวัดกุฎะเกาทั้งทางด้านการเงิน และการดำเนินงานทางด้านบูรณการอื่น ๆ ความเป็นผู้นำของนายเสกกีร์ ไม่ได้อยู่กับบทบาทของการเป็นครูแต่อย่างใด แต่ยังขึ้นอยู่กับความฉลาด ความสามารถและไหวพริบส่วนตัว การมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความร่ำรวย นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ครูใหญ่เป็นผู้เคยเป็นทหาร เสนารักษ์มาก่อน จึงได้ใช้ความรู้ที่มีอยู่ช่วยรักษาโรคให้ชาวบ้านเป็นเวลาดึกคามี จนกระทั่งมีโรงพยาบาลและคลินิกแพทย์เกิดขึ้นในอำเภอนนทบุรี จึงได้รับการรักษาชาวบ้านที่มาขอความช่วยเหลือ ดังนั้นจึงทำให้ชาวบ้านชอบพอรักใคร่ มีความเคารพนับถือและเชื่อถือฟังมาก จนได้รับเลือกเป็นกรรมการของหมู่บ้านอีกหลายตำแหน่งด้วยกัน เช่น กรรมการศึกษา กรรมการสภาตำบล กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูใหญ่ผู้ใดร่วมมือกับทางวัดทำจนประสบผลสำเร็จก็คือการสร้างศาลาวัด กุฎีสังฆต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นยังได้ร่วมมือกับทางราชการหาเงินสมทบสร้างโรงเรียนจนเป็นผลสำเร็จ

+
นายบุญมา กงพญา

ได้เป็นผู้นำของชุมชนกุฎะเกา เพราะเคยบวชเป็นพระและได้เป็นเจ้าของาวาสวัดกุฎะเกา มาจนถึง ๘ พรรษา พอนายบุญมาลาสิกขาบออกมาแต่งงานกับอาของพระปลัดปลอ พระมหาพุ่มก็ได้เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อมา เมื่อมาเป็นฆราวาสแล้วก็ได้ให้ความช่วยเหลือวัดกุฎะเกาตลอดเวลา ในระหว่างที่เป็นเจ้าอาวาสวัดกุฎะเกาก็ได้รับความเคารพเชื่อถือฟังจากชาวบ้าน และให้ความสนับสนุนในการทำงานของพระมหาพุ่มและพระปลัดปลออยู่เสมอ มีความนับถือในพระมหาพุ่มมากกว่าเป็นพระที่เกรงวินัย ทุกสิ่งใดขึ้นมามักจะไต่ถามที่พุ่มทุกครั้ง ช่วยทำให้หมู่บ้านเจริญก้าวหน้า ดังนั้นนายบุญมาจึงเป็นวีรยาแรงที่สำคัญในการสนับสนุนการทำงานของพระมหาพุ่ม ในการขอความร่วมมือจากชาวบ้าน เนื่องจากนายบุญมาเป็นผู้มีคุณธรรม เมตตากรุณาต่อชาวบ้านอยู่แล้ว และเป็นผู้นำความเสียสละ ซื่อสัตย์ ทำงานด้วยความเข้มแข็ง จึงทำให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ ดังนั้นจึงได้รับเลือกจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำในทางด้านการช่างและกรรมการศึกษาด้วย

นายวงศ์ จันตะเกา

เป็นมรรคทายกวัดคนที่สองรองจากนายวัน กั้นจาก นายวงศ์ จันตะเกา เป็นหลานของนายวัน เป็นผู้มีความสนใจในกิจการต่าง ๆ ของศาสนา อยู่ในชุมชนมานาน มีอายุ ๗๗ ปี เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านเพราะความเป็นผู้มีอาวุโส ทำงานเข้มแข็ง ได้เป็นมรรคทายกวัดเพราะทางวัดและชาวบ้านเห็นว่านายวัน กั้นจาก เริ่มรพาทรง สมควรที่จะมีผู้ช่วยในการทำงาน จึงเลือกนายวงศ์ จันตะเกา เป็นผู้เป็นหลานขึ้นมาเป็นมรรคทายกคนที่ ๒ มีหน้าที่ช่วยดูแลกิจการต่าง ๆ ของวัด ช่วยเหลือเมื่อทางวัดมีงานต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บรรดาเพื่อนบ้านทั้งหลายอยู่เป็นประจำ เป็นผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลในการโน้มน้าวจิตใจชาวบ้านให้ช่วยเหลือการงานต่าง ๆ ได้

นอกจากนี้ในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเกายังมีบุคคลอื่น ๆ ที่อาจกล่าวไ้ความมีอิทธิพลในชุมชนทั้งสอง แต่ส่วนใหญ่ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งอาจกล่าวไ้ความมีลักษณะเป็นผู้นำระดับรองลงมา เพราะเป็นบุคคลที่มั่นคงนับหน้าถือตา และส่วนมากก็เกี่ยวพันกับผู้นำในระดับแรก และเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เสมอ

ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับทางราชการ

เมื่อทางราชการต้องการขอความร่วมมือจากชาวบ้าน หรือจะมีเรื่องแจ้งให้ชาวบ้านทราบจะขอไปยังสถานทีจากทางวัดโดยเฉพาะในชุมชนวังไผ่พระสงฆ์จะให้ยินยอมสถานที่และอำนวยความสะดวกให้กับทางราชการหน่วยต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ความสัมพันธ์ระหว่างทางราชการกับพระสงฆ์ตัวก็ยังมีไม่มากนัก พระสงฆ์ตัวทั้งหมดยังไม่ถืออิทธิพลเหนือความนึกคิดของชาวบ้านทั้งหมด ทางหน่วยราชการจึงไม่ต้องขอความร่วมมือจากพระสงฆ์ในการโน้มน้าวจิตใจชาวบ้าน ส่วนชุมชนอุตะเกา (***) เมื่อทางราชการต้องการขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม

(**) กิจกรรมใหม่ ๆ บางอย่างที่พัฒนากรจะแนะนำให้ชาวบ้านทำ เพื่อเป็นการเสริมรายได้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การปลูกถั่วขึ้นครั้งแรกพระสงฆ์ไม่ได้ออกมาส่งเสริมและสนับสนุนชาวบ้านก็ไม่ปลุกตาม ต่อมาพระสงฆ์ได้ให้ความสนับสนุนการทำงานของพัฒนากรชาวบ้านก็เห็นทีและปลุกตามคำแนะนำด้วย

ทางหน่วยราชการนั้น ๆ จะมาติดต่อขอความร่วมมือจากพระสงฆ์ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ซึ่งได้แก่
 เจ้าอาวาสวัด เล่าให้ฟังถึงโครงการและประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมกับขอให้เจ้าอาวาสวัดทั้งสอง
 กอนและองค์ปัจจุบันผูกจากรวมชาวบ้านให้ความร่วมมือกับทางราชการ กิจกรรมของทางราชการ
 ถ้าทางเจ้าอาวาสวัดให้ความเห็นชอบและสนับสนุนอยู่แล้ว กิจกรรมนั้นก็สำเร็จด้วยดี ถ้าเจ้า
 อาวาสวัดไม่เห็นชอบอยู่แล้ว กิจกรรมนั้นก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน ดังนั้นในชุมชน
 อุดมศึกษาพระสงฆ์จะมีอิทธิพลเหนือความนึกคิดของชาวบ้านและผู้นำสามารถผูกจากรวมให้เห็น
 ตลอดจนได้ เจ้าอาวาสวัดอุดมศึกษาจึงเป็นเสมือนศูนย์กลางของชุมชน เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ
 และประสานงานทั้งทางฝ่ายราชการและชาวบ้าน เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ทั้งสองฝ่าย

สรุป ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้าน เราอาจจะสรุปได้ว่าชุมชน
 วัดและชุมชนอุดมศึกษาเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมมาช้านาน ลักษณะความสัมพันธ์
 พันธเป็นไปอย่างใกล้ชิดสนิทสนม คุ้นเคยและร่วมมือกันต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน ก็ยึดถือขนบ
 ธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรมจรรยา และความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กัน
 นอกเหนือไปจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ผู้นำหรือผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่เป็นที่เคารพของชน
 ภายในชุมชน ก็อาศัยระบบเครือญาติ ความสัมพันธ์ที่เป็นกันเองนำมาช่วยสนับสนุนในการทำงานต่าง ๆ
 ได้ เพราะในชนบทความผูกพันทางสายโลหิตยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะความสำคัญของวงศ์ตระกูลญาติ
 จึงทำให้มีการช่วยเหลือไปมาหาสู่กันเป็นประจำ เพราะลักษณะนิสัยของครอบครัวไทยโดยทั่วไปแล้ว
 คนในครอบครัวย่อมมีความโน้มเอียงที่จะเชื่อผู้นำของครอบครัว เมื่อหัวหน้าครอบครัวมีความโน้ม
 เอียงที่จะคล้อยตามพฤติกรรมผู้นำซึ่งมีอิทธิพลในชุมชน คนในครอบครัวก็จะมีความเห็นคล้อยตาม
 ไปกลายเป็นธรรมดา ในกลุ่มเครือญาตินั้นจะเห็นได้ว่าญาติ ไส้ เบน นิกามารคา ปู่ ย่า ตา ยาย
 ยังมีอิทธิพลเหนือบุตรหลานซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ เด็กที่เจริญเติบโตมาในครอบครัวย่อมจะได้รับการ
 อบรมมณีสัยสั่งกม ตลอดจนการถ่ายทอดแนวความคิด ทักษะคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ จากนิกา
 มารคาหรือญาติผู้ใหญ่ไม่ว่ามากก็น้อย